

MOTIE

PvdA PROTexel

D66

VVD

TEXELS
BELANGFRACTIE
Waerts

Raad	3 juli 2013
1 Algemeen bestuur en 4 Onderwijs	
Portefeuillehouder	H. Huisman

Bijlage: Samenvatting advies
Onderwijsraad

Naar één Stichting Onderwijs Texel. Kracht, kennis en middelen bundelen.

Op 21 november 2012 heeft de raad de intentie uitgesproken om de OSG De Hoge Berg bestuurlijk over te dragen aan een Stichting Openbaar Onderwijs, o.b.v. artikel 42b van de Wet op het Voortgezet Onderwijs. Op het moment dat dat besluit genomen is, was sprake van een logisch besluit en een duidelijke intentie. Nu zijn we een paar maanden verder en is sprake van ontwikkelingen die ons dwingen dat besluit te herzien. Niet de verzelfstandiging *zelf*, maar wel de *richting*.

Spreekt uit dat

- voor de raad van Texel bestuurlijke verzelfstandiging van OSG De Hoge Berg belangrijk was en is.
- het echter ook belangrijk is in te zetten op het onderbrengen van al het Texelse onderwijs bij één Texelse Stichting, omdat dat de beste kans is om Texels onderwijs voor alle kinderen op Texel te behouden.
- dat een koerswijziging is, waardoor eerdere uitspraken over o.a. de *richting* van de verzelfstandiging van De Hogeberg en het *moment* bijgesteld moeten worden.
- de besluitvorming van 21 november 2012 met als titel 'Intentiebesluit tot bestuurlijke verzelfstandiging OSG' deels achterhaald is; definitieve besluitvorming vanwege recente ontwikkelingen, alsmede de richting van de uitgesproken wens tot verzelfstandiging, dus op een later moment zal plaatsvinden.

Roept het college en het schoolbestuur op

1. te onderzoeken of het mogelijk is te komen tot één Stichting Onderwijs Texel, met één Onderwijsvisie en de resultaten van dat onderzoek binnen 1 jaar aan de gemeenteraad aan te bieden.
2. daarbij tevens de mogelijkheden schetsen waarop het gemeentebestuur betrokken kan blijven *bij* en grip kan houden *op* zo'n Stichting.
3. de raad periodiek op de hoogte houden van de vorderingen.

Toelichting

De volgende argumenten voor de "Intentieverklaring OSG" vormden de basis voor het besluit van de raad: *"Door de omvangrijke decentralisatie van bestuurlijke taken en bevoegdheden van het Rijk naar de schoolbesturen, zoals die de afgelopen periode vorm heeft gekregen is het passend een bestuur te realiseren dat over voldoende tijd en expertise beschikt om de OSG De Hogeberg adequaat te besturen. Daarmee is het mogelijk de scholengemeenschap effectief en efficiënt te besturen en het (financiële) beheer door de ontkoppeling van de gemeentelijke organisatie te vereenvoudigen (....) dit komt ten goede aan de kwaliteit van het bestuur, de directievoering en de organisatie."*

Deze argumenten gelden eigenlijk nog steeds, maar in de afgelopen maanden is ons inzicht enigszins veranderd.

Onderwijs: onze zorg

Al in april 2011 gaf de raad van Texel door het aannemen van het initiatiefvoorstel 'Integraal Huisvestingsplan Basisonderwijs Texel' uiting aan haar zorg over ontwikkelingen waarmee Texel, en dus ook het onderwijs, worden geconfronteerd: ontgroening en vergrijzing.

Het wordt steeds evidentier dat lange termijn-leerlingprognoses een somber beeld geven; ook op Texel zet de krimp door. Deze situatie is niet veranderd.

Op 20 juni 2012 spreekt de raad nòg iets belangrijks uit: 'Inzetten op een "Integrale visie op Onderwijs"'.

Daarnaast ontkomt ook het onderwijs niet aan bezuinigingen.

Deze, en andere maatschappelijke ontwikkelingen, hebben er toe geleid dat de landelijke Onderwijsraad in februari 2013 een advies heeft neergelegd: 'Grenzen aan kleine scholen'. Het is bekend dat adviezen van de Onderwijsraad door kabinetten zeer serieus worden genomen. We noemen op deze plaats de volgende (ingrijpende) adviezen:

- verhoging minimum opheffingsnorm primair onderwijs.
- vervanging kleine-scholen-toeslag door een toeslag voor scholen in dunbevolkte gebieden, en:
- inzetten op maatregelen om scholen zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs op korte termijn te stimuleren om beter met elkaar samen te werken aan een structureel, hoogwaardig onderwijsaanbod.

Daarnaast gaat in 2014 de Wet Passend Onderwijs in, waardoor scholen verplicht zijn een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Verzelfstandigingbesluit OSG

Op 21 november 2012 heeft de raad de intentie uitgesproken de instandhouding van de OSG De Hoge Berg per 1 januari 2014 over te dragen aan een op te richten Stichting Openbaar Onderwijs; het college heeft het intentiebesluit ondertekend.

Uiteindelijk beslist de gemeenteraad over zaken die met de bestuurlijke overdracht als zodanig te maken hebben, zoals de keuze van de bestuursvorm, de inhoud van de statuten en de financiële ontvlechting.

Wij zien nog steeds de noodzaak van verzelfstandiging, alleen denken wij dat ons besluit –met wat we *nu* weten- niet het beste besluit was.

Wat wij willen: één 'Stichting Onderwijs Texel'

Goed onderwijs op Texel is essentieel voor onze kinderen, voor de leefbaarheid op ons eiland, maar beïnvloedt ook onze aantrekkelijkheid als vestigingsplaats. Het is belangrijk dat we vanuit een realistisch toekomstperspectief *nu* de juiste stappen zetten om kwalitatief goed onderwijs, in een gezonde financiële structuur, op Texel te waarborgen.

Wij denken daarom dat het noodzakelijk is om in te zetten op één 'Stichting Onderwijs Texel', waarin alle basisscholen en De Hoge Berg worden ondergebracht: een *verticale* samenwerkingsvorm dus. Dat is naar onze mening de enige mogelijkheid om op de lange termijn het Texels onderwijs zeker te stellen en de continuïteit zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin te waarborgen. En dat is onze zorg: goed onderwijs is de fundering van onze samenleving. Het is precies *deze zorg* ook dat maakt dat wij vinden dat het gemeentebestuur een rol moet hebben en houden in deze Stichting; bij de oprichting moeten daarvoor waarborgen worden ingebouwd.

Ja, het betekent dat wij (deels) moeten terugkomen op een eerder besluit. Dat is misschien niet gebruikelijk of getuigt niet van bestuurlijke betrouwbaarheid, maar met wat we nu weten en inzien is *niets doen* in onze ogen nòg minder bestuurlijk betrouwbaar.

Een uitgelezen moment

Medio 2013 is er nog geen breed gedragen, vastgestelde visie op Onderwijs, al is er al wel een vergevorderd concept en nog geen Integraal Huisvestingsplan. De bestuursoverdracht van de OSG De Hoge Berg heeft ook nog niet plaatsgevonden.

Dat betekent dat er nog ruimte is om onderzoek te doen naar het onderbrengen van al het Texelse onderwijs in één Stichting.

Naar één 'Stichting Onderwijs Texel'

We schreven het al: bezuinigingen in het onderwijs, de krimp van het aantal leerlingen, het zeer recente advies van de Onderwijsraad en aanpassing van de wetgeving voor bijvoorbeeld passend onderwijs zijn landelijke trends, die ook ons niet voorbij gaan.

Maar bij ons speelt nog meer:

- het totale aantal Texelse leerlingen, tussen de 0 en de 18 jaar, nu en in de toekomst, is te klein om bij meerdere Stichtingen onder te brengen. We moeten, MOETEN, de krachten, kennis en de middelen bundelen.
- Binnen afzienbare tijd ontstaat leegstand van lokalen in de OSG; kiezen voor één organisatie voor al het Texelse onderwijs maakt het mogelijk beschikbare ruimte optimaal te benutten, dat levert middelen op die benut kunnen worden voor de kwaliteit van ons onderwijs.
- De leerlingoverdracht tussen basisscholen en OSG De Hoge Berg is al jaren een punt van zorg en de vaardigheden technisch- en begrijpend lezen zijn (te) vaak onvoldoende ontwikkeld; onderbrenging in één organisatie zal deze zorgpunten kunnen wegnemen.

Wij zijn nu overtuigd van de noodzaak te onderzoeken of het mogelijk is één Stichting Onderwijs Texel (voor zowel het primair- als het voortgezet onderwijs dus) te realiseren, als oplossing voor het duurzaam behouden van kwalitatief hoogwaardig onderwijs voor alle Texelse kinderen. Daarnaast biedt het kansen voor het stichten van een onderwijs-bestuur dat over voldoende tijd en expertise beschikt om de kwaliteit van het onderwijs op Texel zo optimaal mogelijk te bewaken.

Samenvatting 'Grenzen aan kleine scholen' – advies van de Onderwijsraad

Vooraf in dunbevolkte gebieden merken scholen, zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs, de gevolgen van dalende leerlingenaantallen. Dat zal de komende jaren alleen maar sterker worden. Klassen en scholen worden kleiner; dat is niet alleen duur, maar het zet ook de onderwijskwaliteit onder druk. Scholen sluiten of fuseren en dat kan ten koste gaan van de Variëteit van het onderwijsaanbod. In dit advies doet de raad aanbevelingen om ook in krimpgebieden zorg te dragen voor sterke scholen en de pluriformiteit van het bestel.

De raad vindt dat de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd moet zijn, ook in dunbevolkte gebieden. Alle kinderen hebben immers recht op goed onderwijs. Een toename van het aantal kleine scholen als gevolg van de dalende leerlingenaantallen zet druk op de kwaliteit en de kosten van het onderwijs. Op termijn is dat onhoudbaar. Kleine scholen zijn vaker zwak en kunnen moeilijker de rol van sociale ontmoetingsplaats voor leeftijdsgenoten waarmaken. Daarom adviseert de raad om het aantal kleine scholen te beperken. Ook met minder scholen is de keuzevrijheid voor ouders en leerlingen in Nederland te garanderen. Op redelijke afstand moeten ouders en leerlingen ten minste uit een openbare en een bijzondere school kunnen kiezen.

De benodigde wettelijke aanpassingen om het aantal kleine scholen te beperken vragen enige tijd. De daling van de leerlingenaantallen noodzaakt echter tot een snellere actie. Daarom stelt de raad tevens maatregelen voor om scholen zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs op korte termijn te stimuleren om beter met elkaar samen te werken aan een structureel, hoogwaardig onderwijsaanbod.

Aanbeveling 1: herzie opheffingsnormen en bekostiging

Om de kwaliteit van het onderwijs duurzaam te waarborgen en de toename van het aantal kleine scholen te beperken, is een herziening van de opheffingsnormen en bekostigingssystematiek nodig. De raad adviseert de minimum opheffingsnorm in het primair onderwijs te verhogen naar 100 leerlingen, vanaf 2019 geldend voor alle basisscholen. In het voortgezet onderwijs ziet hij geen aanleiding voor een verhoging van de opheffingsnormen. Daarnaast stelt de raad voor om de kleinscholentoeslag in het primair onderwijs te vervangen door een toeslag voor scholen in dunbevolkte gebieden. De budgettaire besparing die dit oplevert, kan worden benut om te investeren in verbetering van de kwaliteit van het basisonderwijs.

Aanbeveling 2: steun experimentele initiatieven van scholen

Aangezien wetwijzigingen de nodige tijd vergen, bepleit de raad een optimale toepassing van de wettelijke experimenteerruimte, zodat scholen op korte termijn de gevolgen van dalende leerlingenaantallen kunnen aanpakken. Voorwaarde is dat de experimenten bijdragen aan de versterking van de onderwijskwaliteit op de lange termijn en pluriformiteit waar mogelijk blijven garanderen. Dit geldt voor zowel het basisonderwijs als het voortgezet onderwijs.

Aanbeveling 3: zorg dat scholen samen een goed aanbod kunnen organiseren

In het primair onderwijs moet snel een proces op gang komen waarin scholen lokaal en regionaal samenwerken aan een goed en gevarieerd onderwijsaanbod. De raad adviseert dit proces te stimuleren met een zogenoemd Regionaal aanpassingsplan (RAP) dat het aantrekkelijk maakt voor scholen om daar met elkaar aan te werken. Wettelijke regels die de samenwerking bemoeilijken, moeten worden vereenvoudigd. Vooraf in dunbevolkte gebieden worden klassen en scholen steeds kleiner vanwege het dalend aantal leerlingen. Dat is duur en zet de onderwijskwaliteit onder druk. Sluiting of fusie van kleine scholen kan daarbij ten koste gaan van de pluriformiteit van het bestel. In dit advies doet de raad aanbevelingen om ook in krimpgebieden zorg te dragen voor een kwalitatief sterk en gevarieerd onderwijsaanbod.